

ІЗ РУКОПИСНИХ МАТЕРІАЛІВ ВОЛОДИМИРА САДОВСЬКОГО

Пропонується перша публікація двох матеріалів В.Садовського з його рукописів, що збереглися серед архіву композитора Й.Кишакевича. Перший матеріал – рукописний фрагмент завдань «Союзу приятелів руської пісні», котрий планувалося створити 1899р., але так і не було створено. Частина цього матеріалу була згодом використана В.Садовським у статті «В справі «Союза співацьких і музичних товариств», опублікованій 1904р. У другому матеріалі – рецензії «Про сьвяточні вечерниці і концерти в Перемишлі» – здійснено огляд Шевченківських святкувань різними інституціями і закладами Перемишля 1914 року.

Ключові слова: Володимир Садовський, «Союз приятелів руської пісні», «Союз співацьких і музичних товариств», рецензія, Перемишль, Шевченківські святкування.

ІЗ РУКОПИСНЫХ МАТЕРИАЛОВ ВЛАДИМИРА САДОВСКОГО

Предлагается первая публикация двух материалов В.Садовского из его рукописей, которые сохранились среди архива композитора И. Кышакевича. Первый материал – рукописный фрагмент заданий «Союза друзей украинской песни», который планировалось создать 1899г., но так и не было создано. Часть этого материала использована позже В.Садовским в статье «В деле «Союза музыкальных и певческих обществ», опубликованной в 1904 году. Во втором материале – рецензии «О праздничных вечеринках и концертах в Перемышле» – сделано обозрение празднеств в честь Т.Шевченко разными институциями и заведениями Перемышля 1914 г.

Ключевые слова: Владимир Садовский, «Союз друзей украинской песни». «Союз певческих и музыкальных обществ», рецензия, Перемышль, празднования в честь Т.Шевченко.

FROM THE HANWRITTEN MATERIALS OF VOLODYMYR SADOVSKYI

This is the first publication of the two V. Sadovskyi's handwritings found in the archives of the composer V. Kyshakevych. The first handwriting is a fragment of the tasks of «The Union of the friends of Ukrainian song». The Union was planned to be created in 1899, but the plan was never fulfilled. Some part of this material was later used by Sadovskyi in his article «In the case of The Union of Singers and Music Societies» published in 1904. The second handwriting is the review «About the holiday celebrations and concerts in Peremyshel». It's the review of Shevchenko's celebrations conducted by different institutions and establishments in Peremyshel in 1914.

Key words: Volodymyr Sadovskyi, The Union of Friends of Ukrainian Song, The Union of Singers and Music Societies, review, Peremyshel, Shevchenko's celebrations.

Серед матеріалів рукописного архіву священика і композитора Йосифа Кишакевича, який 2007 року передала у відділення «Палац Мистецтв» Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка спадкоємиця композитора – Віра Яворська, виявилася низка рукописних матеріалів Володимира Домета Садовського – 15 рукописних зошитів, які містять переклад-конспект «Історії музики» Сакетті (6 зошитів), рукописний підручник «Елементарна теорія музики і співу для шкіл середніх» (3 зошити), «Проект Статута Руско-українського Союзу любителів музики» (2 зошити) і 4 зошити різних матеріалів – чорновиків окремих опублікованих згодом статей, рецензії, окремі замітки, один лист. Дещо з цих матеріалів було недавно опубліковано [див.: 1; 2, с. 11-19, с. 34-37]. Пропонованою публікацією вводимо в науковий обіг ще деякі цінні і цікаві рукописні матеріали, які збагачують картину діяльності Володимира Садовського.

У липневих номерах газети «Галичанин» 1899 року було опубліковано «Отзыв к співолюбивим Русынам», підписаний В. Матюком, В. Шухевичем та М. Копоком [7], який закликав галицьких музикантів на зустріч для заснування «Союза любителей малорусской музыки» (згодом пропонувалися й інші назви, такі як «Руско-український союз любителів музики», «Малорусський музикальний союз», «Союз любителів руської пісні»). Цей «Союз» мав об'єднати всі співочі і музичні товариства краю і централізувати у своїх руках закладення основ музичного просвітництва в різних ланках – від створення консерваторії під патронатом «Союзу» до виготовлення і видання музично-теоретичних підручників, співаників, музичного журналу, систематичне перевидання всіх українських музикалій (світських і духовних), реорганізації навчання співу і музики у школах.

В. Садовський не міг безпосередньо брати участь в організації з'їзду, оскільки в той час працював сотрудником у храмі св. Варвари у Відні, та зате підтримав цю ідею і своїми публікаціями та рукописними матеріалами докладався до організації діла. Так, ним був підготований до друку допис «От Тернополя (В деле съезда галицких музыкантов)» [текст з рукопису опубліковано 2, с. 30-32], згодом перероблений у статтю «Взаїмини між рускою церковною піснею і народом» і опублікований в «Музичному альманаху» 1904 року), він працював над статутом майбутнього «Союзу». Окремі суголосні до цієї справи ідеї В.Садовський висловив у статті «З нагоди новин на поли нашої церковної музики», опублікованій 1899 року [Детальніше про це див.: 2, с. 26].

Пропонований під № 1 рукописний фрагмент завдань «Союза любителів руської пісні» є ще одним цікавим документом, який з'ясовує масштаб запланованої роботи, але не введеної в життя музичної спілки та доповнює низку матеріалів В. Садовського стосовно організації музичного «Союзу». Матеріал цей в цілості залишився неопублікованим, хоч значна його частина – власне перелік завдань – була використана автором для статті «В справі «Союза співацьких і музичних товариств», опублікованій 1904 року [8, ч.237. – С.1-2]. У рукописі перераховано 22 завдання, з яких у друковану статтю увійшли тільки 10, і ті перегруповані і не послідовні. Дослівне перенесення завдань «Союзу», запланованого 1899 року, на «Союз співацьких і музичних товариств» перших років його діяльності переконливо свідчить, що «Союзи» 1899 та 1903 років мислилися В.Садовським як різні, але взаємопов'язані шаблі розвитку і втілення однієї ідеї – закладення основ музичного професіоналізму в Галичині. У документальній фіксації цього моменту полягає цінність наведеного фрагменту не тільки для діяльності В.Садовського, але й загалом для дослідження становлення музичного професіоналізму в Галичині наприкінці XIX – на початку XX століть. На жаль, з'їзд музикантів так і не відбувся і втілити в життя ідею створення музичного «Союзу» не вдалося. Через два роки, 1901 року, ідею створення спілки знову поставить і блискуче зrealізує Анатоль Вахнянин у львівському «Союзі співацьких і музичних товариств».

У другому з пропонованих матеріалів – рецензії «Про сьвяточні вечорниці і концерти в Перемишлі» – йдеться про святкування в інституціях і закладах Перемишля сотих роковин з дня народження Тараса Шевченка в 1914 році. Це єдиний поки що матеріал митця, який дає підстави стверджувати, що ще в березні того року В.Садовський перебував у Перемишлі. Після цього, особливо з початком Першої світової війни, обставини і точна дата початку заслання В.Садовського до Сибіру наразі документально не висвітлені: маємо хіба його листи до Михайла Коса, написані вже на засланні у березні 1917 року. Факту публікації цієї рецензії виявити не вдалося – тим більший інтерес становить рукопис цього матеріалу.

Рецензія про перемишльські святкування роковин Т.Шевченка доповнює низку відомостей про постійний інтерес В.Садовського до вшанування концертами пам'яті Кобзаря. Відомими є декілька фактів організації В.Садовським шевченківських вечорів і його участі в

них під час проживання у Відні. Так, концерт, організований віденським товариством «Громада», до 33-їх роковин смерті поета відбувся за участю В.Садовського 2.06.1894 у Architekten-Saal. За матеріалами рецензії, у концерті взяли участь «першорядні сили славянські на полі музикальним у Відні», серед яких особливо відзначено співачку Б.Вольську, контрабасиста п. Мішка та хор «Славянського співацького товариства» під керуванням п. Бухти. У присутності нечисельної публіки, значне число якої становили чехи, болгари, словенці, «концерт відкрив голова товариства о. Володимир Садовський сердечною промовою, в котрій коротко, але ядерно вказав з одної сторони на значення Т.Шевченка в світі славянським, а з другої в поступі соціальному і повитав гостей» [4, с. 2]. Після концерту відбувся комерс, з якого «серед звуків имну «Ще не вмерла Україна» розійшлися учасники доперва добре по півночі до домів». З преси довідуємося також про влаштування 15 травня 1897 р. віденською «Громадою» вечора до 36-їх роковин смерті Т.Шевченка [6, с. 3]. В.Садовський організував також музичну частину Шевченківського вечора, представлену Товариством руських робітників «Родина» 3.04.1898 року з нагоди 37 роковин смерті поета. У програмі вечора прозвучали твори Г.Топольницького («Три тополі»), М.Лисенка (солоспів «Ой Дніпре»), В.Садовського (народні пісні для терцету з супроводом фортепіано), В.Матюка (солоспів «Веснівка»), П.Ніщинського (хор «Закувала та сива зозуля» з «Вечорниць»), а також низка декламацій поезій Т.Шевченка та поезій, присвячених Кобзарю, «Народні пісні з акомп[анементом] фортепіано, терцет» в обробці В.Садовського. «Як видно, – читаємо у відгуку на концерт, – програма вечера богата и музыкальная ея часть, благодаря трудам и таланту о. сотрудника В.Садовского, вышла в полном того слова значении превосходно. Но особенную признательность заслужают «народные песни», составленные на терцет с акомпаньяментом фортепьяна о. В.Садовским, оправдавшим тою композицією славу, якою он пользуется яко композитор в здешних музыкальных кружках» [3, с. 2].

Пропоновані матеріали публікуються вперше. Збережено всі граматичні і лексичні особливості оригіналу. Скорочення слів розшифровані автором публікації у квадратних дужках ([]) безпосередньо в тексті. Коментарі, зазначені нумерацією в тексті, подані в кінці публікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горак Я. Два матеріали з віднайдених рукописів Володимира Садовського /Я.Горак // Наукові записки. – серія: Мистецтвознавство. – № 2 (21). 2009. – Тернопіль, 2009. – С. 22-33.
2. Горак Я. До історії та характеристики українських музично-теоретичних підручників у Галичині першого десятиріччя ХХ століття: Методична розробка / Я.Горак. – Львів. 2008. – 38 с.
3. Дописи. Изъ Видня. (Вечеринка въ память Шевченка) // Галичанинъ. – 1898. – Ч.76. – 5 (17).04. – С.2.
4. Зъ Видня [Святкованье памяти Т.Шевченка в «Громаді»] // Діло. – 1894. – Ч.137. – 20.06 (2.07). – С. 2. – Підписано: П.Л.
5. Кашкадамова Н. Из творчої біографії піаністки Володимири Божейко / Н.Кашкадамова // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – Т. ССXXXII: Праці Музикознавчої комісії. – Львів, 1996. – С. 388-407.
6. Новинки. Дрібні вісти // Буковина. – 1897. – Ч.96. – 2 (14).05. – С. 3.
7. Отзывъ къ спиволюбивымъ русинамъ // Галичанинъ. – 1899. – Ч.159. – 18 (30).07. 1899. – С.2. – Підписано: В.Матюк, В.Шухевич, М.Копко.
8. [Садовський В.] В справі «Союза співачьких і музичних товариств» (під розвагу всій «спиволюбивій» Руси // Діло. – 1904. – Ч.235. – 18 (31).10. – С.1-2; ч.237. – 20.10 (2.11). – С.1-2. – Підписано: Домет.

[Завдання «Союзу приятелів руської пісні»]

Нашої народної малоруської музики як би не було на світі! Ніхто її не знає ніхто і про красу нас не говорить!

Жаль за серце стискає всякого доброго сина Руси, що его народу числячого в самій Галичині 3 мільйони, не вчисляючи 17 мільйонів наших братів на Україні, в Європі мало хто знає, а коли який Європейець що знає то аж надто перевернуто. Воно і не могло стати инакше! Коли ніхто з нас не говорить сам про себе перед публичним європейським форумом, то ясна річ, що наші найблизші приятелі московські та польські чейже не будуть за чистої любови братньої говорити про нас; а коли їм вже прийде ся конечно де що про нас сказати, то се для нас не буде певно схлібляюче. А ми тим часом з власної волі і охоти жидієм, або серед нарікань на руську недолю коротаємо віка без надії на лучшу долю...

Отряси гриву льве ти смілий
Дні твої настали !

Не пора нам нарікати та плакати, а пора до діла руки прикладати поки ще час, а то в противнім разі перейде над нами історія до порядку дневного!

Ним сли діло вже велике пробудження серед галицької Руси, всі свідомі лучаться, що би тим лекше до вспільної мети добитися, – лише співаки та музики галицькі до нині або зовсім не думали над собою та своєю задачею, або думають працювати осібною. Така праця хотьби зі сторони одиниць була і як інтезвивна, годі, щоб для загалу принесла які користи. Нам конечно треба бісмарківську девізу: *In ewigkeit – kraft!*¹.

А що наша пісня народна виплекана та видосконалена в формі може на що здати ся, то за се ручать нам своїм приміром нинішні чехи у котрих гаслом було від давна: *Zpěvem k srdci, srdcem k vlasti!* (своїм – вітчизні). І нашої малоруської пісні призначенєм пробудити мільйони русько-українського народу, загригти его до любови своїх святошей, піднести его духа, та засталити его до борби о своє буте фізичне о своє ествоване моральне. Біда лиш, що наша пісня до нині так якби була ще в пеленках, а виконуючі ю відірвано – для себе не знають добре, яка дивотна сила в тій пісні...

Щоби отже привести нашу пісню до розцвіту і піднести сам спів в народі галицько-руським, потреба нам конечно злучитися в одно огниво в «Союз приятелів руської пісні». Задачею того союзу має бути:

1. Злучене всіх співацьких товариств руських (Боянів і др.) в одну єдність т.є. союз.
2. Закладане нових товариств співацьких (Боянів), де місцеві обставини тому сприяють; взаємне вспомагане сусідних співацьких товариств а передовсім тих, котрі за для яких там причин недомагають.
3. Злучене менших кружків співацьких истнуючих в тім самім місци в одно могуче товариство, а помагане співацьким товариствам в скликуваню величавих з'їздів і зборів.
4. Удержуване приятельських зносин межи найблизшими сусідуючими товариствами співацькими (Боянами і др.) через виконуване частійше більших музичних продукцій співацьких, забав, прогульок і т.д.
5. Заведене однакових уставів і методи вправ, дальше строгого порядку в всіх співацьких товариствах руських (Боянах і др.) після взору «Сокола», до чого можна дійти: а) через заложене взірцевого товариства співацького в місци, де тому обставини найбільше сприяють, б) через випрацьоване і уложене раціонального всіх обов'язуючого правила заряду і чинности товариства; в) через видане практичних підриучників для управителів хорів; г) через заведенне правильних літних курсів для обучуваня і науки управительством хорів; д) через видане практичного а популярного підручника науки співу і т.д.

¹ В силі притягання вічності (нім).

6. Старане о співацький приріст через закладане приготовчих співацьких шкіл (передовсім по більших містах при руских бурсах так шкільних, як і дяківських) а бодай що найменше через раціональне плекане співу в школах і по церквах.
7. Плекане у всіх товариствах (Боянах і др.) пісень галицько-українських народних про оден голос в легкім супроводі фортепяна, або гармонії, або скрипки (по приміру російських видань шкільних Гр. Маренича проф. петерб[урзької] консерваторії, або наших українських збірок Лисенка, Єдлічки¹, Рубця² і др.) і в тій цілі має бути виданий збірник обіймаючий пісні народні і патріотичні. Через то улешене буде співацьким товариствам плекане співу одноголосного і хорального так духовного як і свіцького.
8. Виголошуване перед ширшим загалом, згромадженою публикою – при нагоді публичних музичних продукцій котрого небудь з товариств співацьких (Боянів і др.) поучаючих відчитів о важности і плеканю співу народного – людогого і вченого – хорального; о значеню і задачі співацьких товариств; о важних діятелях в житю нашім – щоби тим придбати собі у загалу признане а відтак для справи співацької заеднати покровителів-меценатів.
9. Видане «Співаника» для співацьких товариств т.е. збірки найлучших і найулюбленіших хорів-квартетів так давних композиторів як і новіших про хор мішаний і мужеский, по взору «Кобзаря»³ і «Бояна»⁴.
10. Редаговане «Вістника Союза приятелів рускої пісни» посвяченого внутреним справам Союза як і всіх співацьких товариств (Боянів і др.) належачих і неналежачих до Союза⁵.
11. Старане о видаванне хороших а вартних нових квартетів і хорів накладом Союза для своїх членів і інших співацьких товариств.
12. Заложене при «Союзі» архіву хоральних і взагалі всяких руских композицій, котрі могли би служити потребам і других співацьких товариств (Боянів і др.) належачих до «Союза».
13. Точне ведене статистики і хроніки всяких співацьких товариств на підставі дат присиланих правильно від поодиноких товариств (Боянів і др.)
14. Заложене при «Союзі» бібліотеки теоретичних діл музичних для ужитку своїх членів
15. Конечне старане о якнайскорше виданне теоретичних книжок музичних-оригінальних або і переводів в язиці народнім, щоби тим положити підставу до розвою науки музики межи Русинами.
16. Старане о закладане музик інструментальних по більших містах при тамошних Боянах, навязавши зносини з фабриками інструментів, щоби мож дістати охочим до гри на інструментах дешевих а добрих інструментів.
17. Заложене архіву народних руских інструментів та інших для музиків дорогих памяток як також фотографій і образів визначних наших музиків так галицьких як і українських.
18. Преміоване праць музичних (вокальних, інструментальних, теоретичних і інших) чим заохотиться до більшої і успішнійшої праці без взгляду на їх зміст духовий чи свіцький.

¹ Єдлічка Алойз (1819-1894) – український композитор чеського походження. Автор творів для фортепіано, сольних пісень, збірок українських народних пісень для голосу і фортепіано, автор музики до «Наталки Полтавки» І.Котляревського.

² Рубець Олександр Іванович (1838 – 1913) – російський музичний теоретик, педагог, фольклорист, композитор. Закінчив Петербурзьку консерваторію, а з 1895 року викладав у ній, а також був керівником хороших класів в консерваторії. Автор підручників з теорії музики, сольфеджіо, хрестоматій і збірок для шкіл.

³ Йдеться про видання: Кобзарь: збірник руско-українських квартетів виданий Питомцями гр[еко]-к[атолицького] дух[овного] Сіменища у Львові під редакцією Вп. п. А.Вахнянина и Вп. о. Бажанського. – Львів: Накладомъ питомцівъ гр.кат.дух.Сіменища у Львові, Въ друкарни Пиллера и Спѣлки, 1885. – 108 + VII с.

⁴ Йдеться про видання: Боянь: Зборникъ малорусскихъ квартетовъ: На мужескій хоръ / Издавъ В.Матюкъ. – партитура. – Липськ, б.р. [1884].Випуск I. – 80с.

⁵ Цікаво, що у статтю «В справі «Союза співачких і музичних товариств» цей пункт не потрапив. Ідея видання часопису втілилася в «Артистичному вістнику».

19. Видаване наших народних і штучних композицій попри тексті малорускім в язиці німецькім французькім або яким іншим, щоби нашій пісні улукшити доступ на ринок европейский.
20. Запомагати видимо спосібних музиків: композиторів, співаків і інструментальних грачів чи то степендиями чи запомогами улукшуючи їм їх студії в консерваторіях, щоби колись мати своїх фахових музиків-професорів.
21. Взяти в свої руки видавництво шкільних підручників до науки співу як і самих співаників; для хорів гімназіяльних і семинарій учительських виготовити надто видане в хороших нотних печатнях служб Божих.
22. Устроюванем і аранжованем людських концертів взбудити в народі замилене до рідного слова, до рідної пісні.

№ 2

Про сьвяточні вечерниці і концерти в Перемишлі

З нагоди сотих роковин уродин Тараса Григорієвича Шевченка відбула шкільна молодіж української гімназії 7 марта с.р. в великій сали Народного Дому свої Сьвяточні вечерниці з богатою але досить ріжнотипною програмою при чім пописувала ся гімназіяльна орхестра, мужеський і мішаний і дитячий хор студентів, соліст скрипак і фортеп'яніст і декляматори з преленгетом.

Найкрасшою новиною був уривок композиції Лисенка до Тарасового «Івана Підкови» відспіваний мужеським хором зовсім складно і з запалом. Гідно достроїв ся тим разом діточий хор та дискретним милим виконанем Роздольського-Шевченка «Сонце заходить»¹ в зручній перерібці Т.П. Гарно закінчилося сьвято учеників могутчою а трудною до виконання композицією Шевченка-Січинського «Дніпро реве», який відспівали з великим аплявзом зібраної публіки. Солісти оба завдали собі багато труду і праці, щоби своїми нумерами причинити ся до піднесення сьвяточного настрою і орхестра старала ся відповісти обнятому собою завданню, але недостроєні інструменти – в чім ніяк не можна граючих винувати – а надто увертура Tidfl'a монотонна і протягла не змогли зайняти слухачів. *Sidsunt vires, tamen laudanda voluntus* – хоч сили не достає то гідна похвали воля учеників зіврати вже раз всякими мандолінами і т.п. дитиньствами, які нашому уху так мало відповідають, та охота взяти ся до дутих та смичкових інструментів, а зложивши ся у добре вишколений орхестровий гурт, звеселяти і перемиську українську громаду і вели певно і з запалом студентську веселу дружину на всякі товариські гри і забави за мість у жарку природу і чудовий божий ліс, як то було тому кілька літ в зад.

І вступне слово повне поетичного настрою і гарно віддеклямовані вірші безсмертного Тараса і глибокі слова проф. Авдиковича² на закінчене держали зібрану публіку в справді піднесенім настрою. Вельми потішаючим було і се, що на вечерниці сї зібрала ся вся перемиська українська публіка з своїм Архієреєм та багато запрошених гостей з чужих, щоби віддати поклін безсмертному генієви та і молодіж шкільну увірити в тім, що їм тим старшим-батькам з тої української Громади не обоятно як єї цвіт-надія, єї молодіж шкільна ставить ся до непорочних ідеалів Тараса. І тим разом стараня і праці учеників гімназії коло звеличення столітних роковин уродин Тараса удостоїли ся справедливого а заслуженого признання всеї так численно дібраної а добірної публіки.

Зараз таки на другий день 8 марта с[его] р[оку] учениці укр[аїнського] Ліцея в Перемишлі в своїй хаті обходили сьвяточними вечерницями 100-ті роковини уродин Тараса

¹ Йдеться про Данила Роздольського (1875-1902) – греко-католицького священика в Галичині, композитора, брата етнографа Йосифа Роздольського. Автор церковних музичних композицій, а також чоловічого хору до слів Т.Шевченка «Сонце заходить». 1911 року С.Людкевич переклав цей хор на мішаний склад і видав у збірнику «Кобзар». Виданий до 50-их роковин смерті Т.Шевченка.

² Авдикович Орест (1877-1918) – педагог і письменник. Автор оповідань «Нарис одної доби» (1899), «Нетлі» (1900), «Демон руїни» (1901), «Огляд літературної діяльності О.Кониського» та ін.

Гр. Шевченка. У програму входили хори дівочі: 1) а) Шевченко-Волошин¹ «Чого мені тяжко» б) Шевченко-Воробкевич: «Думи мої»; 2) Шевченко-Вахнянин² «Дума з «Невольника» в супроводі фортепіану. Учениці співали, як звичайно, до тепер поправно а певно з гарним проголошуваням текстів пісень та тільки шкода, що всю свою солідну роботу вложили они в композиції або старі шаблонні, або неефективні в перерібі на жіночий хор. За те «Пряля» Лисенка відспівана діточим хором і Людкевича Українська «Баркароля» відспівана дев'ятьма ученицями при взірцевім супроводі фортепіану викликав невмовкаючу бурю вповні заслужених оплесків. І сольоспів Шевченка-Лисенка «Мені однаково» виконаний був солісткою поправно, шкода тільки, що голос був катаром прислонений. Пожадано би було, бодай мені так здає ся, щоби солістки в лицею на будуче вибирали пісні з репертоари лекшого і подвижнішого в темпі, а не так тяжкі, повні драматизму та вимагаючі великої експресії голосової. І школа фортепіану, ведена при укр. лицю дала 3 точки в святочну програму вечерниць, а то: Чайковського 1) Мазурку d-moll відграну трохи чи не заспішно; 2) Wagner'a «Прялку» незвичайно тяжко на фортепіан зааранжовану³ а молодю солісткою В. Бож[ейко]⁴ удачно виконану і 3) Chopin'a Rondo op.73 на два фортепіани, відграну самою директоркою музичної школи д[иректор]кою О.Окуневською⁵ і єї справді дуже музикальною, талановитою і дуже працювотою ученицею Божейківною так взірцево, що такою програмовою точкою моглаби неабияка музична консерваторія повеличати ся. До тої так артистичної і гарно виконаної програми гарно достроїв ся повний змісту відчит і гарна деклямація.

І не дивно, як директор лиця п. Ярема⁶ відозвав ся до своїх учениць словами теплими, зогріваючими їх до неструдженої безнастанної праці і науки по завіту безсмертного Кобзаря. Присутних гостям на тих вечерницях, а передовсім Покровителеви лиця, Превосходительству Кир Чеховичови⁷ в груди вступила надія на красшу будучність свого безталанного народу, як що тільки ідейно вихованих і добре вишколених дівчат стане колись неустрашимо в ряди борців за красшу долю своєї Неньки України.

І перемиська українська Громада зібрала ся щоби 24 марта святочним концертом відпразнувати соті роковини уродин Тараса в великій сали «Народного Дому». Музичну часть обняв «Перемиський Боян» при співучасті пані Турянської і оркестри 10 п[іхотного] п[олку] під упр[авою] капельника Черевенка. Програма складалася: Вступне слово, повне гадок гарно

¹ Михайло Волошин (1877-1943) – диригент, співак, музично-театральний критик. Юрист за освітою, навчався також у Вищому музичному інституті ім. М.Лисенка. Пробивав свої сили як композитор, створивши кілька творів до слів Т.Шевченка.

² Богдан Іванович Вахнянин (1886 (за іншими даними 1883) – 1940) – композитор, диригент, педагог, племінник композитора Анатолія Вахнянина. Йдеться про його твір «Плач Яреми» для голосу і фортепіано, який є фрагментом музичної картини «Гитар» (1907 рік створення) за поемою Т.Шевченка «Гайдамаки».

³ Очевидно, йдеться про транскрипцію цієї п'єси Р.Вагнера Ф.Лістом.

⁴ Володимира Божейко (1897-1955) – піаністка і педагог. 1915 року закінчила музичну школу лицю Руського інституту для дівчат у Перемишлі по класу фортепіано в Ольги Окуневської.

⁵ Ольга Окуневська (1875-1960) – піаністка, педагог, культурно-освітній діяч. Навчалася у Віденській консерваторії, а потім у М.Лисенка в Києві. Працювала у Львові, у 1901-1918 рр. – у Лицеї Руського інституту для дівчат у Перемишлі та музичній школі при ньому, а протягом 1920-1930 рр. – у Стрийській філії ВМІ ім. М.Лисенка. Про цей виступ див. [5, с. 390].

⁶ Ярема Олекса (1855-1930) – педагог, фахівець з класичної філології, громадсько-культурний діяч у Перемишлі, меценат; учитель Академічної гімназії у Львові (1885 -1891) і в Перемишлі (1892-1909), директор Перемишльського жіночого лицю-гімназії при Українському Дівочому інституті 91910-1921). Голова низки культурних (філія товариства «Просвіта») і економічних товариств, член Української Національної Ради ЗУНР.

⁷ Чехович Константин (1847-1915) – український церковний і громадський діяч у Перемишлі. Після висвячення 1873р. був душпастирем, згодом – канцлером Перемишльської єпархії, з 1896р. – перемишльський єпископ. Його заходами і за його підтримки було збудовано перемишльську семінарію, а також засновано Руський інститут для дівчат у Перемишлі (потім – Український Інститут для дівчат у Перемишлі).

оброблене і з життвом виголошене проф. університету Колесою¹, яке відразу піднесло сьвяточний настрій що найдобрійшої публіки з своїм Достойним Владикою на чолі. Лисенків «Козачок» з честю відограний орхестрою вийшов трохи за повільно і без жита, руху, питомого козачкови. Хор мужеський Бояна вибивав ся своїми двома точками: Лисенко-Шевченко «Хор бранців» і Людкевича-Шевченка «Косар» на почотне місце. Так гарних звучних і так добре зіспіваних і слухняних голосів в мужеськім хорі рідко подибувало ся слухати, а що виконане композиції доцільне, то вже тільки заслуга дірігентова. І мішаний хор виконував Б.Вахнянина-Шевченка «Титара» драматичну картину і Вербицького-Шевченка «Заповіт» – по силам – добре і старанно, хоч у першій композиції протяглій і як на так нечисленні жіночі сили хору мішаного понад їх можливість. Втім нерівномірно стосунку сил хору і об'ємности композиції, щоправда поділеної на багато частий, отже даючої відповинку для хору, лежить може причина, що композиція не зробила бажаного ефекту в стосунку до вложеної праці.

¹ Йдеться про мовознавця та літературознавця Олександра Колесу (1867-1945), який протягом 1898-1918 років був професором Львівського університету.